

Інформаційна листівка – актуальне про реабілітацію в Україні

 ВИПУСК 4
 ЧЕРВЕНЬ
 2020

На шляху до зміцнення реабілітації в системах охорони здоров'я: методи, які використовуються для розробки пакету реабілітаційних втручань Всесвітньою організацією охорони здоров'я

Стратегічним пріоритетом Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) є досягнення універсального охоплення послугами охорони здоров'я. Це означає, що «**усі люди** отримують якісні послуги в системі охорони здоров'я, які відповідають їхнім потребам, **не зазнаючи фінансових труднощів** при оплаті послуг». Реабілітація є частиною універсального охоплення послугами в системі охорони здоров'я.

В рамках програми «Реабілітація 2030» ВООЗ розпочала роботу над розробкою Пакету Реабілітаційних Втручань (ПРВ).¹ ПРВ стане ресурсом ВООЗ, що містить науково-обґрунтовані реабілітаційні втручання на всіх рівнях надання послуг. Робота над ПРВ буде завершена у 2020 році. Цей документ буде розміщений у відкритому доступі та матиме різні цільові аудиторії. ПРВ слугуватиме підтримкою для міністерств охорони здоров'я у плануванні, складанні бюджету та інтеграції заходів з реабілітації на усіх рівнях надання послуг відповідно до національних потреб та наявних ресурсів. Це є особливо актуальним для України, адже бюджет на потреби охорони здоров'я буде залежати від Валового внутрішнього продукту (ВВП) і за прогнозами Кабінету Міністрів у 2020 році він може скоротитись на 4,8%.² ПРВ допоможе дослідникам виявити прогалини у реабілітаційному дослідженні, освітяти зможуть розробляти навчальні програми для підготовки фахівців, що будуть задіяні у реабілітації та надавачі послуг зможуть планувати та впроваджувати конкретні реабілітаційні втручання.

Наявність науково-доказових реабілітаційних втручань стосуються конкретних станів здоров'я, тому **перелік станів здоров'я, що мають відношення до реабілітації**, був відправною точкою ВООЗ для процесу відбору. Вибір станів здоров'я, проведений влітку 2018 року, ґрунтувався на статистиці інвалідності дослідження Глобального Тягаря Хвороб (ГТХ) Global Burden of Disease 2016 р. та висновку експертів щодо наступних критеріїв: підлягає реабілітації, охоплює різні групи захворювань (наприклад, опорно-руховий апарат, серцево-судинна, нервова система). Крім того, враховувались рівень інвалідності, пов'язаний із ним стан здоров'я та оцінка поширеності.³ Перелік визначених станів здоров'я/захворювань був представлений експертам з Cochrane Rehabilitation, Міжнародного Альянсу вчених про дитинство та інвалідність та відповідним структурам ВООЗ. У таблиці 1 представлено 20 станів здоров'я а також критерії за якими було їх включено. Цей перелік не є повним, додаткові стани здоров'я/захворювання будуть розглядатись у майбутньому.

Таблиця 1.

Стани здоров'я, які включені у пакет реабілітаційних втручань ПРВ

Групи захворювань	Стани здоров'я/ захворювання	Поширеність*	Дані ГТХ **	Вибір базується на
Ураження опорно-рухового апарату	Біль нижньої частини спини	511,048	0.020-0.372	ГТХ
	Остеоартрит	301,567	0.023-0.165	ГТХ
	Ревматоїдний артрит	21,337	0.317-0.581	ГТХ
	Переломи	НД		Думка експертів
	Ампутації	НД		Думка експертів
Ураження нервової системи	Саркопенія	НД		Думка експертів
	Інсульт	79,574	0.019-0.525	ГТХ
	Хвороба Альцгеймера та деменція	43,836	0.069-0.449	ГТХ
	Хвороба Паркінсона	6,063	0.001-0.575	ГТХ
	Черепно-мозкова травма	НД		Думка експертів
Серцево-судинні захворювання	Дитячий Церебральний параліч	НД		Думка експертів
	Спинно-мозкова травма	НД		Думка експертів
	Ішемічна хвороба серця	153,533	0.033-0.179	ГТХ
	Новоутворення	251,631	0.019-0.408	ГТХ
	Хронічне обструктивне захворювання легень	42,986	0.049-0.540	ГТХ
Психічні розлади	Шизофренія	268,172	0.588-0.778	ГТХ
	Затримка розумового розвитку	114,797	0.043-0.200	ГТХ
	Аутизм	62,174	НД	ГТХ
Сенсорні порушення	Втрата слуху	1,390,482	0.010-0.316	ГТХ
	Втрата зору	1,009,472	0.017-0.187	ГТХ

Абревіатура: НД – недоступний
 * Доступний у звіті Глобального Тягаря Хвороб
 ** Доступний у Global Health Data Exchange: діапазон охоплює тягар інвалідності від найлегшого до найважчого стану

Визначення пріоритетних станів здоров'я/захворювань є важливим для того, щоб переконатися, що реабілітаційні заходи проводяться з урахуванням потреб населення, а не таких чинників, як сфера діяльності професіонала або інших пріоритетів. Важливо, щоб держави-члени ВООЗ мали технічну підтримку для встановлення та посилення надання реабілітаційних послуг відповідно до потреб населення.

Посилання:

1. Package of Rehabilitation Intervention Information sheet – Rehabilitation 2030 WHO <https://www.who.int/rehabilitation/Package-of-rehab-interventions-info-sheet.pdf?ua=1>
2. Новий проект програми Кабміну https://mof.gov.ua/uk/macroeconomic_forecast_for_2020-2022-379
3. Alexandra Rauch, PhD, Stefano Negrini, MD, Alarcos Cieza, PhD SPECIAL COMMUNICATION Toward Strengthening Rehabilitation in Health Systems: Methods Used to Develop a WHO Package of Rehabilitation Interventions. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation 2019 <https://www.who.int/rehabilitation/PRI-WHO-Rauch-ArchPMR-2019.pdf?ua=1>

«Це видання стало можливим завдяки щедрій підтримці американського народу за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку через Partnerships Plus у рамках угоди про співпрацю № 7200AA18CA00032, що фінансується від 28 вересня 2018 року, і реалізується JSI Research & Training Institute за угодою № PP-EI-001 з UCP Wheels for Humanity. Зміст є відповідальністю Української Асоціації фізичної терапії і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду США».